

HỒ-VAN-Y
QUẢN-LÝ
Giá bán nhật trình AN-HÀ
Trọn năm..... 8400
Sáu tháng..... 8 00
Giá bán riêng nhật trình L'APPEL
Trọn năm..... 8400
Sáu tháng..... 8 00
Giá bán chung hai bản
Trọn năm..... 10400
Sáu tháng..... 6 00

AN-HÀ-BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGO DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TÀI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoue - Cantho
Directeur Politique: TRẦN-ĐẮC-KHÔI

PHẠM-KY-XƯƠNG
CHỦ-SỬT

Về việc mua bán hay là mua nhật-trình hay là gửi bài đăng báo xin đề thơ cho M. ĐỒ-VAN-Y quản-ly

Lúc mua báo xin các ngài chiếu cố, gửi số liền luôn, hân-quán lấy làm thâm cảm.

NGHỀ NÔNG LÀ CĂN BÓN của người mình

Người ta nói: "Nghề nông là căn bón của người Anam", mà quả thật vậy. Nước ta là một nông quốc, cho nên nghề nông thương mại nên đem ra mà sánh cùng các nước thời thật là kém sút hơn người. Người ta mà đời đời ở những đó phục vụ trong nước ta tuy ngay nay ta có làm ra được một ít mầu, song ta cũng không khỏi mua của người ngoài quốc cho đáng. Nhờ như vậy kim, ngói, viết, sửa, nôi, bình, thuốc, chữa bệnh, mỗi năm người ngoài đem bán ở xứ ta, kể ra có hàng ức hàng triệu, nếu ta chẳng làm được có lúa nhiều, thời lấy chi mà đòi chạc những đó phục vụ, căn nhứt cho ta đó? Đã gọi nghề nông là nghề căn bón của ta, nếu ta không lo chăm-chỉnh nghề nông ta thì lấy làm ra ít lúa, thời đó nhứt dụng cho ta phải thiếu, ta phải chịu nỗi khổ-khần; vì ta chỉ sợ trường có một nghề nông là nghề dễ nuôi sống thân ta, thế thì ta phải lo trao đổi nghề nông của ta cho làm mới được. Song xem ngay bây giờ đây các nông phu của ta vẫn còn thủ cựu an thường, không ứng dụng công thi nghiệm, cứ do nơi thời tiết của trời, mỗi năm hề qua là mớng năm tháng găm rồi thời khởi sự gieo mạ, tháng sáu cấy dặm, tháng bảy tháng tám cấy liền rồi sang tháng giêng tháng hai gặt hái, v.v. luân chuyển vậy hoài, bởi nên hệ phong điệu vô thườn, thời tiết phải dẻo, thì trái bông sai đậu, nhưng mưa gió thời tiết đổi thay, hoặc nước ngập tràn-tré, hoặc phải cơn hạn hán, thì đánh khoanh tay chặc lưỡi kêu trời, chứ không có biện pháp nào được các điều tai họa ấy! Nạn chi đâu rằng Nam-kỳ ta là một xứ địa lợi, ruộng đất phi nhiêu, khí hậu ôn-áp, mưa gió điều hòa thật là thích-hợp cho sự trồng-tĩa làm, song lúa xứ ta sanh ra vẫn còn ít hơn xứ Xiêm-la, Miêng-diên. Vì nông phu ta chưa mấy là canh-cải trong nghề làm ruộng, lại nông-diên chưa mấy là khám-tích, báo-sao chẳng sót hơn người?

mây trăm ngàn mẫu đất cao đù, nếu khám-tích khai phá mà trồng lúa ra rồi, thời mây chỗ này sẽ thành ra một cái kho vàng bạc đó. O! Nông-diên lâu thêm khám-tích, nông-nghiệp chậm thay cũ lượm, thời biết bao giờ nghề nông của ta được thiết-hành tận bờ! Thiết nghĩ cuộc tân-bộ này chẳng phải có đến chi ngân-cảng, cho được tân-bộ thì một là địa-lợi hai là nhân-công. Xứ ta: ruộng đất tuy còn bỏ hoang rất nhiều, song lấy theo số lúa gạo xuất cảng mỗi năm mà sánh, thì thật là một xứ địa-lợi chẳng cùng, làm ít sanh nhiều. Còn nhân-công: xem các nhà nông của ta, quanh năm đêm sương chầy giờ, chọn làm tay bùn, trời rặng dòng: đã thấy chóng đi cây, vờ đi cây đi gặt, ông già năm sáu mươi tuổi còn lom khom ra đồng đi coi phơi lúa, đưa nước 7, 8 tuổi biết đeo mạ gặt trâu, như thế thật là có nhơn công tinh kiện, ày vậy địa-lợi hiện hữu, nhơn công tinh kiện, nếu ta biết cải-lương chân-chỉnh, thì có lo chi nghề nông ta chẳng tân-bộ như người.

Ở các nước bên Âu-châu, Mỹ-châu, công-nghệ, thương-nghiệp họ đã thập phần tân-bộ, mà nông-nghệ của họ cũng phát đạt là thường, chỉ vì họ biết lợi dụng được những máy đem nước vào ruộng nhấm lúc hạn, chọn dòng được tốt, lựa phân cho lúa, v.v. nhứt nhứt đều dụng tại trí mà làm được dễ chần hững nghề trồng-tĩa, như ở Huế-kỳ, ruộng đất tốt mà nhơn công ít ở Nhật-bôn, nhơn công nhiều mà ruộng đất xấu, song cùng vì sự khám-tích nên địa, chủ cải-lương nông-nghiệp của họ, mà làm cho ruộng nước họ nhiều lúa gạo thêm ra.

Xứ ta, nhờ sự chánh phủ Đại-pháp cai trị, cũng hàng hết lòng chăm-hung nông-nghiệp cho dân ta, đã lập trường canh-nông, lập phòng thí-nghiệm, quyết gởi gắm cho nghề nông của dân ta mau tận bộ thành vượng.

Vậy thì các nhà nông ta hãy nông-na tìm phương thế cải-lương trong nghề nghiệp của mình hoặc khám-tích nông-diên, hoặc khoan-trương nông-nghệ, cứ bên lòng gàu chi mà làm, đã biết mình thua người nơi trường thương-nghiệp, và công-nghệ, song cái nghề làm ruộng là nghề căn-bón

Văn vần

Hòa Nguyễn-văn ở "Ngũ canh trường tư" của cô Trần-hội ở Bạch-giã đăng trong An-Hà số 31, ngày 6 Mai 1926.

Tao hoa gầy chỉ mới hăm sáu.
Trông rung canh một học rưng châu.
Thiệt hơn nào biết ai nhỏ;
Xe pháo gươm lo phận trẻ sau.
Gạt nhịp vira em dờ dề phiếm;
Cảu nông chưa tạo sự chính đầu.
Nửa non ăn ư đư-ơng hoàn nững,
Tc bay! ồng xanh khố yải cần.

Mình mắng tương lo voi bầu lang.
Cánh hui mà vùn quách chưu an.
Hề nên, thi phâu tron chung thài;
Bàng cháng... cho công khời thờ thau
Xương bong kiến lóng vớ hần phước.
Xét thân bỏ liêu quá số đoan!
Chông ơi! có thau cơn mưa nững;
Phân gàu phân lo phien mền mang.

Nôi lo dục bốn voi tung bu,
Trông hết 2 dúi giục thục hòa.
Quyết chắc sẽ đơm gàu tác biến;
Là luy ai dười bươm lư hoa.
A, duyên kim cái thệ tha đũ...
Còn nư tang bóng cũng bỏ ra...
Chàng nưc một tay gý chông vưng;
Mà tam lo rô mắt nha ta.

Càng nghĩ càng thêm ruột tợ báo,
Cánh ư dòn ắp biết là bao!!
Bùn duyên li đợ duyên hui quanh;
Bỏ cảnh bơ vơ cảnh ở vào.
Zai lư THAM-O trời lai đợ;
Còn người oanh liệt đất làm dau...
Lẽ thương song thác nhưng mà ồng!!
Cồng chi thương đời ồng biết bao!

Mông than thân phận đã cảnh năm,
Hìn thây lình-sông bắt bại làm
Thâm vai lữa hương cho đáng tẻ;
Rười sanh siem ninh cũng nên bằm.
Nhưng tay bợ đợ căn chi chọn;
Còn mắt đập bồi vùn khó làm.
Lũng nhứt thì cam traou thĩa phân,
Gìn long như giọt chầy ngay đằm.

NGUYỄN-BỨC-HẠP
(O-môn)

Ái tin

Hãy được tin buồn rằng: linh nơi trụ của ông Nguyễn-dầy-Thước Thống, phân-tòa Bạch-phân Cantho già phòng Tri-huyện hôm, mới 11 tuần ngày 8 Jun 1926, bà hương thọ được 58 tuổi, nghe đũa ông Phan đình di quan của bà về làng An-Hoi (Sudéc) là xứ... ma bà ma tang an phần mộ.

Bản báo xin kính đợc lời phân ưu cùng ông Phan và gia quyến, cầu sự công-hình bà được cảnh ngộ siêu-diệu, vạn hương sự lợi.

AN-HÀ

Của mình đã mấy ngàn năm cũ, áp, lại là nghề nướn-mang song của mình, đừng để đến ngày nay mà phải chịu thua kém hơn người, thời mình phải mang cái tiếng hủ u danh vô-thiệt rồi đó.

Xin các nhà nông xứ ta nghĩ lấy.

PHẠM-GIA

Nghệ hát ở xứ mình

Tuy biết rằng cuộc hát là một đờu giải-tri, một trò mua vui. Song nó cũng rất bổ ích về luân-thức và tinh-thần lắm. Như xứ mình phần nhiều phong-hoa suy-lối, trùn-thường đảo ngược, thì cũng biết rằng bởi nơi đau. Chờ những tiền-thuyết vàng-xiêu, những tròng hủ-lỗi nhảm lại cũng có phần canng-thiếp vào đó.

Thứ nhứt là hát cải-lương hằng điếu ra nhữn đoạn tình, làm cho thanh-giá phải mê-mầu, say-dam, nghĩ ngợi đến tâm sự-mình: rồi biết đau, một ngày kia phải suy-lự cho đau đé, cho ông tốt. Mà con e cũng chưa biết vì lẽ nào, mới là đang thương cho cho!

Mà ngạt, hề những tuồng xuất ra không có chủ-tinh thì chẳng ai coi, làm cho bầu gàu phải lỏ số-phí rất nhiều. Bởi thế nên, một là vì danh, hai là vì lợi mà người mình mới bày bô ra cuộc hát cải-lương đó thời. Chờ thì ai mà trong-nom về trí tưởng, về nhơn-quần xã-hội như tiên-sanh Molière, Corneille, Musset, Hugo, Vigny, Voltaire v.v.

Người ta viết tuồng rất là đung-đàng, saub với người mình thì cách sa-mục-tram, mớ-cực, cho chàng phải làm-thương đau. Tuy nhiên, mựn tích của dân Romain, dân Grecs, chớ kỳ trung là v trí cao thượng của người, hoặc vì thấy nhơn tình quái-gi, số-bối-lư mà tru-liệu ra một tấn tuồng hay. Vừa được công chúng hoàng-nghĩnh rất sốt-sắng, vừa được tên tuổi con sống muôn đời. Chờ chàng phải như người mình, quanh năm cứ điếu tích của Tàu, truyện Tàu thì phâu nhiều là những phong-tinh đé-tiền. Như gai trộm lịnh cha mẹ mà trao trâm, trái lên thung-huyền bình mà đợi quạt. Bay những gương ô-lục xấu xa. Như cái đồng-danh của cô đạo, cái là lợi của câu kếp. Thì nói sao những sự in-tri của trẻ đoàn em không bắt chước được?

Nhiều khi sau cuộc hát rồi, về đọc đường thì là hàng nghe những câu chen như là: "cái miệng cười của cô thời-Oanh-Oanh thiệt là tinh hết sức - cấp mắt liếc của Trương-quân. Thời không chớ chớ" v.v. thì dù có cho người mình ham muốn chủ-tinh là bao rồi!

Những hàng thư-giã, có biết tại về nghe trước-ae tuồng cải-lương, mà muốn xo-buông cách-mang về điếu này cho được hoàng-toàn như của người, thì rất là lao làm khổ nhọc lắm, cho chàng phải chơi dàu.

Vì hệ-tuồng không tui thì công chúng không hoàng-nghĩnh. Mà hề viết có tinh thì phải thế nào? - Tinh cao thượng? Mà làm sao mới gọi là cao thượng? Và phải dùng lịch nào đây? Thật là không đé gì là bởi không đé nen người viết tuồng của người ta, mới có gia-trị lung. Mà người có gia-trị là những người nào? Ấy là những người đã ke trên kia, thì aen toàn lo óc rông-tri cao. Bởi thế nên người viết tuồng sắp tích. Thì vừa liệp theo thời kỳ, vừa hay đọc đác. Cho đến đời diên đi diên lại năm bảy lần mà người coi chẳng biết nhảm, chẳng biết chán. Thì cái tài

Tri-Trung-Hòa

Đại-Dược-Phòng Cántho

TAM SẮC BỔ HOÀN TRỊ CÁC CHỨNG HƯ NHƯỢC, ĐƠN-ÔNG, ĐƠN-BÀ, CON NIU ĐỀU ĐƯỢC CẢ, ĐƠN-BÀ KHÔNG CÓ CON, UỐNG LẤU SẾ CỎ CON, V.V. MỖI VE.....14 50

CƠ MỤI ĐỀ C KINH BẠCH ĐÁI HOÀN TRỊ CHỨNG ĐƠN-BÀ ĐANG KINH NGUYỆT KHÔNG ĐỀU, HUYỆT BẠC; MỖI VE.....1400

BỔ PHÉ THẮNG DƯỢC THỰC TRỊ CHỨNG HO RÀ HƯ HUYỆT, MỖI VE.....0910

HOA ĐAM CHỈ KHẮT TĂNG TRỊ CHỨNG HO LAO, HO GIÓ, MỖI BAO.....0.10

NGŨ LÂM BẠCH TRƯỚC HOÀN TRỊ CHỈM XÍCH-TRƯỚC, BẠCH-TRƯỚC, HUYỆT TRƯỚC, LÂM TƯỞC, MỖI VE.....0.40

Ô KẾ BẠCH PHỤNG HOÀN TRỊ CHỨNG HƯ THAI, TIỂU SẮNG, KINH NGUYỆT HẮT ĐỀU.....1 hộp 2 hoàn.....0.60
1 hộp 4 hoàn.....1.20

DƯƠNG HUYỆT BỔ THẬN TRÁP TRỊ CHỨNG THẬN-THỂ SUY NHƯỢC, BỔ DƯƠNG NGUYÊN KHÍ, MỖI VE.....0.60

TIỂU NHỊ TIỂU TRỆ LỘ TRỊ CHỨNG CAM TỊCH CON NIT AN UỐNG KHÔNG TIỂU MỖI VE.....0.50

BẮC BƯU NHẢN DƯỢC TRỊ BỊNH CON MẮT HẠI LÂM, MỖI VE.....0.50

THÀNH TANG BỔ TẢ HOÀN THUỐC BỔ TẢ MỖI VE.....0.10

LẬP CỬ TĂNG THỐNG MỖI CHỈ...0.10

TIỂU NHỊ CAM-TỊCH TĂNG THUỐC SẮNG LẠI MỖI CHỈ.....0.10

NHƠN SÂM NẢO SĨNG MỖI CHỈ...0.30

HỒNG BẠCH LỢI CƯỜNG MỖI CHỈ...0.20

TRI-TRUNG-HÒA

Tiệm thuốc bắc, tại đường cầu tàu lục-tinh số tại 32 CÁN-THO

lĩnh của người bà không đáng sống kính nhắc như, mà làm cho cái tên tuổi người trường thọ làm ru!

Đào lại xứ mình thì ai đâu? Ai là người trước-tác trừ danh về tuồng hát? Có phải là ông Thủ-khoa Bùi-quang-Nghĩa không? - Cũng không chắc nữa! Thì còn ai đâu? Ai là người đáng cho bà kính sùng kính? Thì bi-nhân xin nhường cho chú qui đọc-giã có thấy xa hiểu rộng, có tuổi cao hăm dạy lại, chớ bi-nhân đần giám thầy lay mà phê-bình trên báo giới!

Đó là bi-nhân đem những hàng viết tuồng của người mà sánh với của mình thì đủ biết khác xa là bao rồi.

Bây giờ bi-nhân xin nói qua con hát. O! con hát của người cũng là có đủ giá-trị cao-thượng hơn mình rồi. Là vì nghề hát của người rất sang trọng. Đối với công-chúng thì chẳng ai khinh khi, đối với học-thức thì người có đủ tư-cách mà đứng vai tề. Chớ chẳng phải như con hát của mình, đợc chỉ cho lao hơi nhọc lòng mà luyện tập dàu. Nhưng cái luyện tập ấy cũng không đi gì mà gọi rằng như phẩm-giá của phường con hát mình. Nhệ là lại họ mang cục đợc trên lưng, mang túi hoàng-dang trên vai. Mà bảo sao những hàng tri-thức không khi bị đợc. Bi-nhân cũng rõ đàng một vài người có học, vào làm con hát cải-lương. Song họ cũng phải y muốn cho nghề mỹ-thuật nước nhà được hoàng-toàn dàu. Họ theo hát cải-lương là có y muốn cho phẩm-giá, chẳng biết chán. Thì cái tài

Đông-Pháp địa-dư ca

Ngắm xem Đông-Pháp bầu dờ
Rộng vừa một triệu ki-lô (1) đo ma
Tây giáp Miên-diêu, Xiêm-la.

Bắc giáp Trung-quốc đông là biển Đông
Xuống đến phía nam dưới cùng
Gần Xiêm là hải một vùng xa xa.

Hai mươi lăm triệu đầu nhà
Tư bốn Trung-quốc vào trong Nam.

Thử đem vật lý mà suy,
Hình như xương sống rồng kỳ rõ ràng

Nam kỳ có Cù-long-giang,
Phát nguyên từ xứ Tây tạng chảy sang
Qua Ai-lao với Cao-mạn,

Vào Nam kỳ mới xuống lặn về Đông.
Nhi-hà sông nước mệnh mông
Là con sông lớn ở trong Bắc-kỳ,

Nguồn từ Vay- a-n chảy về
Chảy qua Mạn-hảo trở về Lao-kay,

Qua Yên-bái đến Sơn-tây
Trở về Hà-nội xuống rẫy Hưng-yên,

Cứn về Ba-lát gần liền
Chảy luôn ra đó là miền Hải-loan

Còn như sông Mã sông Lam
Chảy trong địa-hạt về phương Trung.

(1) Ki-lô một vạn.

TRUNG-KỲ

Kể về địa thế Trung-kỳ,
Rộng mười sáu vạn phương kỳ rõ ràng

Được năm triệu tuổi dân thường
Chia mười ba tỉnh thẳng đường với

Chị vi-đất xấu, dân nghèo
Đã làm rung-rũ lại nhiều vui-nôn.

cho dùng bạc, au mặc cho xuê-xang.
Chờ họ không để những cái sang

trọng phong lưu tâm phào, của họ
nó làm cho tri-thức phải lu-lờ, tới

tâm không còn biết chí là luân
thương xã-hội nữa! Họ có học có

hiếu chút ít, mà họ còn làm tưởng cho
bộ độ pi-pa của họ mặc mà bi-

nhân được thưởng thấy đó là hay lắm!
Vân-minh làm! Chờ họ không để họ

mặc những đồ ấy thì tức là như họ
ở trường mà nghề nghề ngoài

chợ dân, (Đồ này nhiều hạng người
tra mặc làm. Nhưng nơi đây chúng

phải chờ kẻ xô). Đó là bi-nhân kẻ sơ
mọt vai khoan thối chớ không hát

mực dầu mà viết hết ra. Thì thử nghĩ,
những con hát ở trước mình không

có giá trị là chi cả. Mà hề con hát
không giá trị, thì tự nhiên nghề hát

cũng phải đình chằm theo. Thật lấy
làm ường làm!

Bởi vậy nên những người biết giữ
phẩm giá mình thì không hề chịu xu-

hướng vào đó nữa.
Chớ chỉ mình làm con hát mà biết

trọng cái danh dục của mình, cái nghề
nghiệp của mình. Thì làm sao nà

người tri-thức không trọng mình định.
Như bên Pháp hồi xưa. Danh-sĩ

Molière là người kiệt-tác về hát-kịch,
mà cũng là một anh kép "diệu" rất

trú-danb. Mà sao đến nay, ai nghe
đến tên người cũng phải nép mình

kiến nề. Là tại người không ở chợ,
không làm bầy như mình chớ có chi.

Còn như, nói gì, đời nay thì vô số
đếm. Nhưng cũng phải kém sức Mo-

lière, hoặc là hàng, chớ không hơn
đặng.
Molière xưa, người tự chủ lấy mình

thì không thấy sự yêu cầu con hát
của người chủ gánh đặng. Chớ như

Hà-tỉnh Thanh-hoa, Nghệ-an
Quảng-binh, Quảng-tri Thừa-thiên,

[Khánh-Hóa
Quảng-nam Quảng-nghĩa đầu-la
Hải-donai, Bình-thuần cùng là Phú-

[an
Bình-dịnh, thành-phố Tourane
Kinh-dô Thuận- ôa muốn phần tỉnh

[hoa
Thổ sản có quế có ngà
Gó, mây, muối, cá, lùa, ter, rất nhiều.

BẮC-KỲ

Bắc-kỳ địa thế lao-la,
Rộng mười hai vạn ki-lô rõ màu.

Bảy triệu rưỡi dân đồng bào
Thương-du vàng-ngắt Trung châu

[đồng người
Co ba thành phố đông vui;
Hà-nội, Nam-dinh cùng nơi Hải-phòng

Quan-binh ba đạo oai-hùng
Hà-giang là một, Cao-bằng là hai

Hải-ninh xa tít phương trời
Chung quanh ven biển là nơi yếu-tài

Hai mươi năm tỉnh chạy dài,
Bắc-giang, Bắc-kạn, Lao-kay, Cao-

[bình
Hải-dương, Yên-bái, Hải-minh.
Tuyên-quang, Phú-thọ, Hòa-binh,

[Thái-nguyên
Lạc-sơn, Phú-yên Vinh-yên,
Sơn-tây, Vạn-mộ, Hưng-yên, Thái-

[bình
Kiến-an, Quảng-an, Bắc-ninh,
Hà-dông, Nam-dinh, Ninh-binh Lai-

[châu
Ba đường dịch-lộ ở đâu?
Một đường dài nhất khỏi đầu tự kinh

Qua Thanh, Nghệ đến Ninh-binh,
Chạy lên Hà-nội, Bắc-ninh một lần

Lại qua Lạng-thượng, Lạng-sơn.
Đến giáp cửa ải Nam-quang là chày.

Một đường tự động sang tây
Qua Hải-phòng lại tới rẫy Hải-dương

Rồi lên Hà-nội, tỉnh-Sơn,
quan sang Phú-thọ một ban đường

[liền
Đường Hà-nội lên Thái-nguyên.
Qua tỉnh Bắc-kạn đến liền tỉnh Cao

bốn đường xe lửa tiện sao,
Đầu xa ngàn dặm, nhưng nào có xa

Hai đường nhà nước làm ra
Một là tên-thủy, hai là Na-cham

Đường Hà-nội lên Nam-quan
Đi qua tỉnh Bắc chạy sang Đập-cầu.

Lạng-thượng, Lạng-sơn chạy mau
Đến Na-cham mới đỗ tàu nghỉ ngơi

Đường vào Bến-thủy xa xôi
Chạy qua Nam-dinh tới nơi Ninh-

[bình
Chạy qua địa phận tỉnh Thanh.
Vào đến Bến-thủy lại quanh mũi tàu

Hai đường, công-ty đứng đầu
Lao-kay là trước rồi sau Hải-phòng

Đường Hà-nội ra Hải-phòng.
Qua Hải-dương tỉnh thẳng đông tới

[nhà
Đường lên Lào-kay chẳng xa
Qua sông, luồn núi nhưng mà lâu chỉ

Qua Phúc, Vinh đến Việt-tri,
Phú-thọ, Yên-bái rồi đi Bao-hà

Lao-kay đó chẳng còn xa
Đường này còn chạy sang qua nước

[Tàu
Đất xứ ta thật tốt màu.
Thương-du lắm gỗ, Trung-châu lùa

[nhiều
Của xứ ta cũng thật giàu,
Mỏ than ở tỉnh Cai-bầu đương khai;

Hà-giang, Cao, Lạng, Lao-kay
Mỏ bạc, đồng, thiếc, mọi nơi vô cùng

Khéo thay những vật thường dùng
Đồ thêu, đồ khảm, đồ đồng biết bao

Mạ vàng, mạ bạc khéo sao
Chân lấm, kéo mặt, nấu dầu đồng khó

Bản ra ngoài quốc lắm đồ
Nào gỗ, nào gạo, nào tơ rất nhiều

Củ nàu, đồ khảm, đồ thêu
Những người ngoại-quốc mua nhiều

NAM-KỲ

Nam-kỳ cũng chẳng đầu xa
Tiếng đồn giàu như nước ta chẳng

[vừa
Số dân ba triệu có thừ

Đất rộng sáu vạn ki-lô rành rành
Đặt ra đó nội ba thành

Gia-dinh, Chợ-lớn, cap Saint-Jacques
Hai mươi tỉnh mới bảy giờ

Ấy là sáu tỉnh ngày xưa đó ma
Chung quanh vùn đất nước nhà

Thủ-dầu-một với Biên-hóa, Long-
Rạch-giá, Sa-déc, Hà-liên

[xuyên
Cầnthơ, Châu-dốc, kể miền Vinh-
Bentre, Bãria, Gò-công.

Báclieu với tỉnh Sóc-trăng một lần.
Tây-ninh, Gia-dinh, Tân-an

Mỹ-tho, Chợ-lớn xuống lặn Trà-vinh
Nam-kỳ đất rộng thành thành

Sông ngòi giăng-dặt chầy quanh các
Đất ruộng màu mỡ khác thường

Biết bao lúa gạo xuất dương hằng ngày
Phép cai-trị theo luật Tây

Hạ-viện được cử một thầy thuộc viên
Tư nghị viện Hội-đồng ban

Đều là dân cử để bàn việc công

CAO-MAN

Cao-mạn đất có một vùng
Tây, Nam hai phía giáp cùng Xiêm-la

Đông-pháp Trung-kỳ nước ta
Giáp trên phía bắc, Ấy là Ai-lao

Đất thì thấy lẹp lẹp màu
Chỉ thấp cấy lúa chớ cao rặng nhiều

Một triệu rưỡi dân Đông-bào
Bảy lâu Qui-quốc hiệp vào Đông-

[vương
Đặt một thành phố Nam-vang
Chừng mười một tỉnh chia đường dân

[cư
Có một bề hồ rất lo
Xuất cảng cá mắm, cá khô cũng nhiều

Thỏ sừng, thuốc lá, hồ tiêu
Bông, chàm, ngô, thóc, gòn, dầu, mọi

[màu
Ai-lao nguyên một rừng to
Dân cư đều ở hai bờ Cửu-long

Thành phố Luang-Prabang.
Càng mười bốn tỉnh dọc ngang các bề

Cao-mạn với xứ Bắc-kỳ.
Xiêm-la, Miên-diện từ-vi giáp cùng

Dân hơn một triệu vụng không
Lâu nay đã thuộc vào Đông-Pháp rồi

Đón đây, đón cả, san-voi
Ấy là nghề nghiệp của người Ai-lao

Sông Cửu-long làm thác sao
Mọi đường vận-lái ra vào khó thay.

QUANG-CHAU-LOAN

Quang-châu-loan của nước Tàu
Bởi nhà Thanh trước làm lời nhượng

[giáo
Đặt ra ba tỉnh vui sao
Dân hai mươi vạn thanh giàu hơn xưa.

NGHỆ-AN-LÂM

Tin về cho bạn

Quê-hữu, Kỳ-Xương

Mấy tháng nay, vì bận việc nhà nên
không gửi tin-tức chỉ cho anh hay
được, thế khi anh cũng chưa đi thân
phận em xưa rày ra thế nào.

Thưa anh:

Bởi em lằng-lóc với ba đồng liền,
và ít câu vắn, mà thư nào cũng chẳng
có một chỉ được khoẻ thân, toại chí
lại làm cho em bực mình, hết ham cái
sống!

Hiện-huynh ơi! Anh cũng đư thấy,
lắm kẻ nghèo-nạn, đói-nạt, gặp hội
may, cũng sung-sướng trên đời; cũng
lên xe, xuống ngựa, lạng-xạng, cũng
kể kinh, người vì, lớn-rợn!

Anh em mình đây, cũng chưa phải
là kẻ nghèo khổ, đói nát, mà sao bị
cắt rứt hoài, nghĩ cũng vô-doan cho
cái sống!

Anh làm việc, mỗi tháng liền lương
cũng bạc trăm; còn em đây, rông nghề
mua bán, tiền trăm, bạc ngàn, cũng
thường thấy, nhưng rồi cuộc đời, thì
anh em mình, người thì quần khạp, kẻ
thời mền vắn. Khó quá!

Ôi thôi! Nghèo giàu vận là thường,
lời hơn là để ngày giờ lo tình, chớ
nói hoạt cũng vô-lạ; để em thuật

việc đi đàng trong lúc này, cho anh
nghệ chơi, lẽ khi thì hơn.

Thưa anh: Hôm 27 Mai 1926, này,
em ra bến xe hơi Saigon, đặng đi
Lục-tỉnh khi ra tại đó, lại gặp M.
Huynh-vân-Giul hội đồng, ở tại Cò-cò,
thuộc hạt Mỹ-tho.

Ông này, cũng quen với em đã mấy
năm nay, cách chừng 3 năm nay, em
có lặt nhà ông Hội-đồng này.

Ông tuy làm Hội-đồng, chớ khá
hơn nhiều bác Hội-đồng khác, vì là
ông yêu về thương-mại, công-nghệ.

Hiện nay, ông có lặt trai cưa và có
1 ngôi hàng bán tạp-hóa; ông lại có
mua hàng bên Tây, đem đi bán sỉ cho
nhiều xí bầy lâu nữa.

Lúc này, ông thấy 1 xí kia, có 1
người nó, áp chế người mình, về việc
mua bán làm đường, thì ông tức lòng,
nên ông tình lại tại đó, chuyên nghề
làm đường, đặng gỡ cái hại cho người
mình về nghề đó.....

Ông có hứa với tôi rằng: ông sẽ
trông một trăm công Bô. (1) mẫu) để
bán cho bọn dệt bao-bố, đã lặt tại
Chợ-lớn.

Ông Hội-đồng này, cũng có lòng hảo
nghĩa lắm, bấy lâu ông thường giúp
chờ bọn dân sĩ và người có chí thương
dời, và ông biết việc đời cũng bốn.....

Khi tới Cò-cò, thì ông xuống xe, còn
1 mình em đi tước tới Vinhlong, ở đó 1
đêm, rồi qua Sa-déc.

Advertisement for LƯƠNG-Y DEHAUT, featuring a portrait of a man and text about eye medicine.

Đã nay, em mặc bán việc qu
không thể viết nhiều, để kỳ sau sẽ nói,
tiếp, và xin thưa cha anh hay rằng
ngày 4 Jun, em khi-sự đi Sóc-trăng,
Báclieu, v. v.

Em đi tới đâu, coi bộ người quen biết
ít ai phụ tình, cho nên em cũng có cái
cảm-tình với lắm vì, vì vậy cho nên em
rất vui lòng viết tiếp bài này, và anh
xem mấy câu thơ dưới đây thì rõ-gem.

Thơ rằng

Vì tình, ngộ với ai.....
Cầu chuyện, vẫn còn dài.....
Phải, quý, xin rành xet.....
Hỡi người, có mắt tại.....

Tiêu-đệ. LÊ-TUYẾT-HƯC.

Advertisement for BÉCÉ-SPORT cars, including details about races and the B. G. SPORT brand.

Advertisement for HOTEL TRẦN-ĐẤT, located in Cầnthơ-Ville, with details about the hotel's facilities.

Fondée en 1913

THUAN THANH

BOITIER - CHAPELIER

7, Rue des Calottes - Hanoi

Khẩu súng Qui-vi đang rỏ, tiệm tôi đóng giầy tây, là và làm nón nhiều Miếu đẹp, giá hạ, xin chú tôn chiều cổ. Bán sỉ giá thực rỏ.

Chủ-tiệm NGUYEN-TIEN-HAM, kính mời
CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

Cuộc đánh số Panama Đóng trước 20 quang có phước trúng được 500000 quang

AI muốn thử số mạng, không biết chừng mình được trở nên giàu có liền là mình đánh số Panama, mình mua mandat đóng tiền đầu 20 quang, sau 10 tháng đóng 30 quang, đóng trong 10 tháng thì hết số. Khi mình đóng 20 quang đầu, thì Công-ty số sẽ gửi cho mình một cái số để mình đứng làm chủ, được tới kỳ số sẽ mình dò coi lộn may trúng mà lộn tiền. Số Panama chẳng trúng thì sau thì nào cũng phải trúng từ 500.000 quang, 250.000—100.000—10.000—5.000—2.000—1.000—chối hết là 400 quang.

Một năm số ra 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre. Mỗi lần số rỏ, công-ty sẽ gửi đến cho mình một cái bản kê lững số đã ra cho mình dò số của mình.

CÁI thấy cho trước 200 triệu quang.
AI muốn thử số mạng làm giàu trong nháy mắt thì mua mandat 30 quang đóng cho BANQUE DE CREDIT COLONIAL, RUE PAPÈRE, MARSEILLE (FRANCE), còn sau sẽ đóng 10 tháng rồi tháng 30 quang nữa. Trời ngờ lại có biết chừng đâu, nếu làm thử lần 1.

Sách mới lại

Kim Vân Kiều giải nghĩa, mỗi cuốn 0 3
Nhị độ Mai 0.40
Gia phả 0.40
Một nàng nhà trò 0.10
Về Saigon 0.10
Về mây bay 0.10
Cung oán 0.15
Kim-Vân Kiều, Cung-Oán, Kim-Thạch kỳ-duyên là những sách rất có tiếng xưa nay, văn-chương tuyệt bút, tình tứ thâm trầm, tác giả là những tay trứ danh trong văn giới nước ta. Những người ham đọc sách văn mua mà xem ấy là những sách vừa có ích về đường văn-chương vừa có ích về đường đạo đức.

AI muốn mua xin gởi đơn đến cho: "AN-QUAN AN-HA CANTHO"

CHAMPAGNE IRROY

La thư Champagne ngon vô song

Có bán lẻ tại TRUNG-CHAU-LU-QUAN
18 Boulevard, Delanoue. — CANTHO

Mỗi ve 8300

Vì nào muốn mua nguyên thùng xin viết thư cho Mr DÔ-VAN-Y Cantho mà thương nghị.

GÂY MÔN

Yếu đuối
vãng vọt
THUỐC SIROP de
DESCHIENS
có huyết tố

Làm cho huyết tố mau men, này là một vị thuốc của các Lưỡng-y trở bình. Thuốc này hiệu hơn thuốc khác về các thể thuốc có tính sản. Các nhà thông tài thành Paris đều dùng nó. Tên của nó là SIROP DE DESCHIENS, 2 đường Paul-Baudry và các nhà thuốc.

"Le Livre de la Terre"

Ấy là tài một quyển sách mới xuất bản tại An-Hà An-quan Cánhho. Tác giả là ông Le Nestour đũa điền & Rạchgiá. Ông Le Nestour qua Namky ta trôi 50 năm nay, trước làm quan sau ẩn sĩ qui điền về lập nghiệp tại Hòn Tre thuộc Rạchgiá.

Trong sách này ông bàn về cách trồng cây, trồng bông lập vườn cách nuôi gà vịt, cách làm nhà cửa. Ông bàn đến vấn đề nào cũng rõ ràng làm một là một người rất tài năng, rất kinh-lịch. Đọc sách ông ai ai cũng có thể thêm nhiều việc có ích, mà nhứt là mấy nhà nông gia Annam ta lại càng nên đọc sách này.

Đất N-n-ky ta là đất phì địa, thế mà ngoài việc làm ruộng thì ít ai biết trồng cây giống cây trái nào, hoặc nuôi giống súc vật nào mà thu lợi cho nhiều như các nhà nông Pháp vậy. Ông Le Nestour trôi làm mươi năm ở N-n-ky chỉ thấy lợi vậy, rồi nuôi súc vật mà làm giàu to. Ta nên đọc sách này cho biết cách thế ông lập nghiệp tại đó.

Sách này
Có trữ bán tại An-Hà An-quan Cánhho

Trị nhứt mọi và chứng đau lưng

Các chứng nhứt mọi người ta hay có là: đau lưng, nhức mỏi, nhức gân, nhức xương sống, xương sống v.v. Các chứng này lại có thêm nhiều chứng khác như là: nhức đầu, đau xóc-hông bán thân, đều là bị nước-tiểu của mình không tinh-khiết; bởi 2 trái oát mình có bệnh mới sanh ra các chứng như vậy.

Vậy thì hãy dùng thứ thuốc hoàn hiệu "PILULE FOSTER" uống vào sẽ được hết liền. Thuốc hoàn này uống chẳng có độ chi hại tất cả, nó làm cho máu của mình trở nên tươi, nước tiểu được trong trẻo, trị bộ thận mình được mạnh mẽ (gội luôn).

PILULE FOSTES bán ở: Spécialité Fostes 25 rue St Ferdinand Paris 7e. Ở các nhà bán thuốc tây đều có trữ bán, hãy hỏi mà mua để dành uống trị bệnh đau lưng rất hay.

TENTEZ LA FORTUNE

Danh số Panama được làm giàu Đóng 15 quang trước, có phước trúng được 500.000 quang

Mua mandat gửi trước 15 quang, sau gửi mỗi tháng 20 quang trong 16 tháng thì đủ. Khi Công-ty số Panama được 15 quang trước thì sẽ gửi cho mình một cái số để cho mình làm chủ, được tới kỳ số sẽ mình dò coi số mình có trúng chăng! Số Panama chẳng trúng thì sau thì nào cũng trúng từ 500.000 quang tới 1.000 còn nhỏ hơn hết là 400 quang.

Ấy là một cuộc đánh số có lợi nhiều không biết chừng nào, đâu không được lợi, cũng không mất tiền của mình.

CÁI thấy cho trước 200 triệu quang. — Mỗi năm số ra làm 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 16 Août và 15 Novembre. Mỗi lần số rỏ, công-ty sẽ gửi cho mình một cái bản kê các số đã ra, được mình dò số mình.

AI muốn thử số phần mình, có khi gặp vận may trời nhờ phước biển đem: hãy mua mandat gửi trước 15 quang cho nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère 8, Marseille (France) còn sau đóng 16 tháng, mỗi tháng 20 quang, thì mình được làm chủ việc của số của mình mà chờ ngày trúng lãnh tiền.

BISCUITS QUOC-NU

Bánh này là của thợ Annam ta làm ra, ăn ngon, mùi thơm, tho, dễ làm được, không kém gì bánh tây, mà giá rẻ hơn nhiều. Mỗi hộp chỉ có 0 35. Xin quý vị mua ăn thử thì biết bánh này làm rất tinh khiết và hy-vọng. Mua bánh Quốc-Nữ tức là giúp cho thợ thợ Annam mau tiến bộ trong đường công-nghệ.

Có trữ bán tại
TRUNG-CHAU-LU-QUAN CANTHO
và AN-HA AN-QUAN CANTHO

TIỂU-THUYẾT HẠT MỘNG PHI THƯỜNG

Tác-gia MAI-LANG-QUẾ
Biệt hiệu là Thiệu-Hoa
(Tiểu thuyết)

Nàng nói rồi bước vô trong thày đó, ra ngoài lấy cặp kiếm xuống để trên bàn, rồi nàng ngồi nơi ghế và chờ chàng. Giây lâu có xe kéo đến, và Chuộc về. Nàng liền xếp đặt nhà cửa giao cho Chuộc giữ, rồi nhẩy xe hơi ra-phủ nhậm đấng Chí-Hòa mà chạy.

sức dòng chảy, chuyển động hết mình mà cũng không phương nào thoát khỏi mỗi giây cho động! Nhưng may thay, trong lúc tôi lẩn lộn, thì cái đồng hồ trái-quít trong túi áo tôi phải rơi ra liền. Nó rơi rớt, nên tôi ben dùng thế mà đập bể cái kiến đồng hồ, rồi cuốn mình lại, lượn miên, lảo đảo và thủng thủng mà cái đợt hết mấy mỗi giây ra được. Biết rằng tôi đã thoát khỏi mỗi giây, nhưng còn trong phòng kín thì có khác nào như cá đã khỏi câu, song còn ở trong lưới kia vậy — nhưng lúc ấy tôi mừng, tôi biết lấy chi câu? Mừng cho đến đôi quên rằng nếu Vương-Hoành nó chẳng vì đến, thì cũng đủ mạng vong vì đôi bụng — Thỉnh lnh rồi đầu say đến là kỷ làm vách ván tự nhiên bờ ra, rồi một cái cửa bị-nhiệm và có một người ra mặt để đen gọn, đội kết đen, và mang lúp cũng đen, chặm chặm bước vào, nơi tay có cầm hai cây song-kiếm. Tôi chưa quyết chắc là ai song bộ lịch ấy, thì cũng đoán cho là quân hung đó, nên tôi núp bên mình theo

cánh cửa, chờ cho người ấy bước vào. Hồi tôi còn chuyển thân-lực, dùng miệng "hông tim" đánh ngay vào ngực người ấy một hơi rất mạnh. Hơ cơ, người không thể nào chịu nổi, nên phải nhào lộn theo lưng thoi. Người té rỏ, tôi lật đặt nháy tôi lật "một ne" ra thì, hồi đó! tôi đánh lăm nhem nạng Hoàng-Yên! Thì lòng tôi như dao cắt, như kim châm, chết điếng trong lòng, tay chơn rỏ rịn! Tôi rỏ ngược nạng, thì đã tác hồi! Ôi đầu cho si lăm lấy rãnh này, cũng không thể nào yên tâm cho được. Còn tôi, phải thì bị thừ đến n đã mệt, bị nhấn thuốc mà, phần lại bị trói tay chơn, nắn yên một chỗ, nên tôi hết cả mình. Tuy rằng say được mỗi giây, chứ siro hèn cũng giảm. Nên chỉ tôi rãng bóng nạng Hoàng-Yên ra khỏi phòng nguy hiểm này, nhưng bóng không muốn nổi. Ngã tôi, xiêu lui, tựa hồ như một người say rượu lảo nhối phòng đó, thì có một cái đường hiềm nhỏ; tuy không biết là nó ẩn ra đến đâu, chỉ cũng đánh liều rãng chơn bước tới. Đi được một hồi, thì tôi lại

gặp một cái thày người bị đâm, chết nằm phía trước. Trong trí tôi định chắc là bộ hạ của Vương-Hoành sai đến giữ tôi, song rồi thất vì ngôn kiếm của đàn bà đó chỉ. — Nên tôi bèn đi nạng Hoàng-Yên xuống, rồi lấy dao nhỏ trong túi ra mà cắt hết một ngón tay của người đang, thò ra sau dùng nó mà làm tang chứng. Cắt xong, tôi liền bỏ dao và ngón tay vào túi, rồi bước nạng Hoàng-Yên mà lảo ra khỏi đường hầm. Đến đường-ai, tôi mới giảm chắc là khỏi tay Vương-Hoành. Song còn một hồi; nạng Hoàng-Yên nơi tay, nên tôi bèn kêu một cái xe kéo lại mà chở nạng vào nhà đường-đường địa-hạt. Quan thấy rất sợ sảng, thấy nạng bệnh nặng mà thêm vì có thày, thì liền lờng lo lắng, lấy đồ nghề Pháp-y mà cứu nạng hồi-dương ngay lâu nạng bực thờ được, nhưng trong bụng máu trào, vì huyết nơi trái tim bị đóng! Ôi! còn nói chi tôi đứng đó mà như bình gỗ tượng cây miệng không ngời than, mắt chẳng lờng trông, ruột tím như tơ rỏ. Cho đến đôi, quan thấy

đứng trước mặt tôi, mà tôi cũng không thấy, người thối lờ, mà hồi tôi, thì tôi cũng chẳng nhận! Tôi điếu, mắt mờ, van của Nguyễn-Du thì hơn là mới tôi được lớp đầu đó đang này đang! Quan lương-y hỏi: "chủ là ai, và người bệnh này là người chi của chủ?" — "Bản, tôi là một-thám, còn người này là liên-phụ của tôi." — "Chưa vợ chồng cha hết bóa mà này ra vụ này chăng?" — "Xin ngài thử hỏi, câu hỏi ấy rất khó cho tôi trả lời nữa. Do nơi phận sự tôi thì ngài cũng dự, biết rồi. Vậy xin ngài cảm phiền ra ơn sáng sớm giúp liên-phụ tôi theo được toàn sinh thì được ngài không bao giờ tôi quên được. Tôi không thể nào mà ở đây lâu; vì tôi còn phận sự khác nữa: xin ngài lượng lượng! Quan lương-y mỉm cười và đáp rất ngọt dịu rằng: "chủ hãy an lòng mà lo phận sự mình cho vẹn. Chắc sự gặp phước về phần tôi."

(Sẽ tiếp)

